

Scenariusz lekcji
Ja, Ty, My, bądźmy razem

Przedmiot: godzina wychowawcza, warsztaty integracyjne

Etap edukacyjny: klasy VI – VIII

Cele lekcji

1. Dowiem się, dlaczego ludzie opuszczają swój kraj.
2. Zrozumiem, czym są stereotypy.
3. Poznam dowody, dlaczego najczęściej wypowiediane stereotypy na temat migrantów są nieprawdziwe.
4. Przypomnę sobie prawa dziecka i zrozumiem, że dotyczą one wszystkich dzieci w świecie, także tych migrujących.

Kryteria sukcesu

1. Rozumiem, dlaczego ludzie opuszczają swój kraj
 - wymieniam co najmniej trzy różne powody emigracji
 - odnosząc się do historii przeczytanych w materiale pomocniczym nr 1 i podaję przykłady indywidualnych doświadczeń migrantów
2. Rozróżniam fakty od opinii
 - wskazuję w zapisanych w broszurze wypowiedziach, co jest faktem, a co opinią
 - wyjaśniam, dlaczego dany przykład jest opinią, a nie faktem
3. Rozumiem, czym są uprzedzenia, stereotypy, działania dyskryminacyjne
 - wyjaśniam pojęcia „uprzedzenie”, „stereotyp”, „dyskryminacja” własnymi słowami
 - wskazuję przykłady stereotypów dotyczących osób migrujących
 - wyjaśniam, dlaczego stereotypy są krzywdzące
4. Znam prawa dziecka i wiem, że dotyczą wszystkich
 - Wymieniam co najmniej trzy ważne dla mnie prawa dziecka
 - rozumiem, że dotyczą one wszystkich dzieci, niezależnie od kraju pochodzenia.
 - podaję przykłady, jak łamanie tych praw może wpływać na dziecko migrujące
5. Wiem, jak mogę wspierać koleżanki i kolegów z doświadczeniem migracji
 - wskazuję konkretną formę wsparcia, jaką mogę zaoferować (np. pomoc w języku, zaproszenie do wspólnej pracy, rozmowa, pokazanie szkoły)
 - uzasadniam, dlaczego taka forma wsparcia jest ważna.
6. Współpracuję w parach i grupie
 - angażuję się w dyskusję w parze lub w grupie
 - słucham wypowiedzi innych i odnoszę się do nich z szacunkiem

Przebieg lekcji

1. Wyjaśnij, uczniom i uczennicom, jaki jest temat lekcji.
2. Jeśli na zajęcia została zaproszona osoba ze środowisk emigranckich, przedstaw gościa/gościńię i poproś o powiedzenie kilku słów o sobie. Jeśli nie, spytaj uczniów, czy znają osoby przybyłe z innych krajów i kim są te osoby. Zbierz odpowiedzi.
3. Sprawdź, co klasa/grupa już wie na temat migracji oraz uchodźców i uchodźczyń. Możesz posłużyć się pytaniami:
 - Z jakich krajów przybywają do Polski migranci i migrantki?
 - Dlaczego opuścili swoje domy?
 - Co na temat migracji i uchodźców mówią ważne dla was osoby, autorytety?

Jeśli zależy Ci na zanonimizowaniu odpowiedzi, wykorzystaj karteczki post-it. Odpowiedzi dzieci zapisz na tablicy (lub przyklej do niej karteczki post-it). Nie komentuj ich.

4. Rozdaj uczniom materiał pomocniczy nr 1 i poproś o lekturę. Następnie poproś, aby – na podstawie lektury – Uczennice i uczniowie wymienili powody, dla których osoby, które się wypowiadają opuściły swój kraj. Zbierz odpowiedzi i poproś o inne przykłady takich przyczyn (np. wynikające ze zmian klimatu). W razie potrzeby sam/sama uzupełnij i naprostuj ich odpowiedzi. Informacje na ten temat znajdziesz w udostępnionej broszurze.
5. Wróć do treści zapisanych na tablicy. Poproś uczennice i uczniów o zastanowienie się, co z zapisanych wypowiedzi jest faktem, a co opinią. Przypomnij, że fakt odnosi się do czegoś prawdziwego lub rzeczywistego, co jest poparte dowodami, dokumentacją, badaniami itp. Opinia zaś jest tym, w co dana osoba wierzy lub co myśli na dany temat. Możesz posłużyć się przykładem: Dane Głównego Urzędu Statystycznego pokazują, że w Polsce rodzi się coraz mniej dzieci [fakt]; Polacy są pracownicy [opinia]. Zauważ, że wiele opinii to uogólnienia. Mówią o całej grupie osób (np. o Polakach, uchodźcach, Romach, kibicach, osobach starszych) na podstawie jednostkowych doświadczeń. Tymczasem nie możemy oceniać grupy osób na podstawie wiedzy o jednostkach. Teraz poproś o zaznaczenie na tablicy tych opinii, które rozpoznają jako uogólnienia.
6. Napisz na tablicy słowo STEREOTYP. Wyjaśnij, że takie oceniające grupę ludzi uogólnienia, to właśnie stereotypy. Porozmawiaj o tym, dlaczego stereotypy są złe. Zapytaj następnie uczniów i uczennice, czy spotkali się z innymi stereotypami na temat migrantów i migrantek. Jeśli tak, poproś o ich przytoczenie. Rozdaj broszurkę i wskaż miejsca w niej, w których mowa jest o stereotypach dotyczących migrantów. Poproś o lekturę w parach i rozmowę, jak mogą przeciwdziałać stereotypom, które słyszą w swoim otoczeniu.
7. Zapytaj uczniów i uczennice, czy znają prawa dziecka. Czy wiedzą, że dotyczą wszystkich dzieci w świecie, niezależnie od koloru skóry, miejsca zamieszkania czy

zamożności rodziców? Omów z nimi wskazane w broszurze prawa dziecka w kontekście sytuacji dziecka migrującego.

8. OPCJONALNIE: Poproś o wypowiedź gościa, gościńię, aby opowiedział/opowiedziała, co przeżywają dzieci migrujące, a szczególnie te, które musiały uciekać ze swojego domu.
9. Poproś uczennice i uczniów, aby w parach zapisali na post-it'ach jak mogą wspierać koleżanki i kolegów z doświadczeniem migracji, szczególnie tych, którzy są z nimi od niedawna. Zbierz odpowiedzi i odczytaj je lub poproś o ich samodzielne odczytywanie.
10. Poproś uczniów i uczennice o krótką refleksję podsumowującą. Możesz przeprowadzić ją w jednej z trzech proponowanych form lub w inny sposób: w parach, małych grupach (uczniowie przez minutę wymieniają się odpowiedziami; na forum; pisemnie – każdy zapisuje jedno zdanie na karteczce post-it i przykleja do plakatu/miejsca na ścianie. Zadaj pytania: *Czego nowego dowiedziałas/dowiedziałeś się dziś na temat migracji, stereotypów i praw dziecka? Co było dla Ciebie nowe lub zaskakujące? Jakie potrzeby, według Ciebie, mają dzieci i młodzież migrująca? Jak możesz ich wesprzeć? Jak przebiegała twoja dyskusja z koleżankami i kolegami w parach i grupach?*
11. Podziękuj uczniom i uczennicom za lekcję i zachęć ich do podziękowania sobie nawzajem za współpracę. Doceń ich wysiłek i otwartość. Powiedz, co podobało Ci się w ich pracy i wypowiedziach (bez odnoszenia się do konkretnych osób). Zachęć do lektury całości otrzymanej broszury.

Załącznik nr 1

Dlaczego ludzie opuszczają swój kraj?

Cześć!

Mam na imię Sasza. Jestem z Ukrainy. Przyjechałam do Polski 1 III 2022 r. z mamą i psem. Przyjechałyśmy tutaj dlatego, że wybuchła wojna. W Polsce poszłam do szkoły. Na początku było mi bardzo trudno. Nie rozumiałam, tego co ludzie mówią, nie miałam koleżanek. Na dodatek bardzo bałam się o tatę i brata, którzy zostali w Ukrainie i o nasz dom. Cały czas się o to martwię. Do szkoły już się przyzwyczaiłam. Daje sobie radę, łatwiej mi mówić, czytać, pisać. Zaczęłam dostawać dobre oceny. Mam kilka koleżanek, z którymi czasem spotykam się po lekcjach. Ale w szkole cały czas czuję się inna, obca. Nie wiem, jak to zmienić.

Sasza, 13 lat

Cześć!

Jestem Damian. Od czterech lat mieszkam w Berlinie. Przyjechałem tutaj, dlatego, że rodzice nie mogli znaleźć dobrej pracy w Polsce i ciągle nam brakowało pieniędzy. Chodzę do niemieckiej szkoły. W mojej klasie jest czternastu uczniów z innych krajów niż Niemcy. Są Turkowie, Syryjka, dzieci z Ukrainy, Białorusi, z Rumunii, Bułgarii i Egiptu. Na lekcjach często rozmawiamy o naszych kulturach, językach, o tym co jest w nich podobnego, a co innego. Robimy dużo projektów o naszych krajach. Czuję się dobrze w mojej klasie.

Damian, 11 lat

Dzień dobry,

Jestem nauczycielką języka polskiego w polonijnej szkole w Paryżu. Przyjechałam tutaj w 1982 r., mając kilka lat. Wtedy w Polsce panował komunizm i władza wprowadziła stan wojenny. Moi rodzice działali w Solidarności. Tata został internowany, a my z mamą cały czas miałyśmy rewizje w domu. Tatę oskarżono o to, że chciał obalić rząd. Groziło mu wiele lat więzienia. W końcu dostał ultimatum: albo wyjedzie na zawsze z Polski albo spędzi wiele lat w więzieniu. Rodzice zdecydowali się na wyjazd. Tak trafiliśmy do Francji. Byliśmy uchodźcami politycznymi. Teraz mam francuskie obywatelstwo, ale cały czas czuję się także Polką. Mogę powiedzieć, że mam dwie ojczyzny.

Anna, 48 lat